

юре завершило процес духовного відокремлення від Москви.

Втім, заслуги на шляху до автокефалії не вберегли патріарха від звинувачень у проросійській позиції. Причиною стало його прагнення зберегти діалог із Російською православною церквою, незважаючи на війну 2008 року. У певний момент церква залишалася чи не останнім каналом зв'язку між Тбілісі та Москвою.

Втім, і в 2008 році, і пізніше, відмовляючись визнавати автокефалію Православної церкви України, Ілія II керувався скоріше прагматизмом, ніж особливими симпатіями до Росії. Позиція грузинського патріарха дозволила уникнути симетричної відповіді з боку РПЦ, яка досі визнає церкви Південної Осетії та Абхазії частиною Грузинської церкви.

Читайте також: **Проросійські дії влади поставили Грузію на поріг революції**

Політична вага

Грузинська церква за часів Ілії II була, з одного боку, надполітичною нейтральною інституцією, яка об'єднувала суспільство, особливо під час криз, а з іншого — стала настільки могутньою, що неминуче впливала на суспільні норми та прийняття законів.

Вплив ГПЦ на політичні процеси в Грузії формально закріплено в Конституційній **угоді** 2002 року, укладеній за президентства Едуарда Шеварднадзе. Документ **надає** церкві податкові пільги, щорічне державне фінансування, великі земельні ділянки, різне майно, а також право на консультації під час ухвалення законів.

Втім, навіть без формальних зобов'язань грузинська влада не могла дозволити собі ігнорувати думку церкви, яка за часів Ілії II користувалася підтримкою понад 80 % населення країни — цифри, про які політики та партії можуть лише мріяти. Позиція не тільки патріарха, але й шанованих місцевих священників, особливо в регіонах, може мати набагато більший вплив на виборців, ніж політичні обіцянки та агітація.

Зростаючий вплив церкви насамперед проявився у соціальній сфері, де Ілію II найбільше турбувала проблема скорочення чисельності населення Грузії. Ще у 2007 році він почав масово хрестити новонароджених, якщо вони були третіми або наступними у своїх сім'ях. Таким чином патріарх став хрещеним батьком понад 50 тисяч дітей, а деякі батьки зізнавалися, що заради цього зважилися завести ще одну дитину.

Також Ілія II послідовно відстоював консервативні позиції, виступаючи проти абортів та прав ЛГБТ+. У 2014 році він офіційно оголосив 17 травня Днем святості сім'ї та шани до батьків, який згодом став державним святом. Цього дня церква проводить масові ходи на противагу ЛГБТ-активістам, які намагалися проводити свої акції в День боротьби з гомофобією.

В останні роки боротьба з ЛГБТ зблизила ГПЦ із правлячою партією «Грузинська мрія». Церква підтримала ухвалення пакету **законів** «Про сімейні цінності та захист неповнолітніх», який обмежує права ЛГБТ-спільноти та запроваджує цензуру в ЗМІ під приводом захисту «традиційної ідентичності».

Подібним чином церква надала непряму, але вагому підтримку закону про «Прозорість іноземного впливу» у 2024 році, **погодившись** із риторикою влади щодо захисту суверенітету від впливу західних НГО.

Вплив Грузинської церкви позначається й на освіті. У рамках **реформи** 2025–2026 років Міністерство освіти Грузії перейшло на систему «єдиних підручників», що, на думку критиків, пов'язано з бажанням церкви та держави контролювати їхній зміст на предмет відповідності релігійним догмам. Раніше патріархія відкрито **висловлювала невдоволення** згадкою про одностатеві сім'ї в іноземних підручниках, що в підсумку призвело до посилення цензури в освітніх програмах.

Звісно, за часів Ілії II у Грузинській церкві траплялися й скандали: **впливали** звинувачення у корупції, кумівстві, зв'язках зі спецслужбами та внутрішніх інтригах, які доходили аж до звинувачень у спробі **отруєння**. Але всі вони оминули самого патріарха, який зберігав беззаперечний авторитет. У пам'яті грузинів він залишився харизматичною, мудрою і благоїдною людиною, яка об'єднувала суспільство.

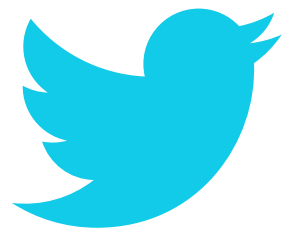
Читайте також: **У Грецькій, Болгарській та Грузинській ПЦ розпочали процес визнання ПЦУ**

Новий патріарх

Остаточного обрати нового главу ГПЦ має Помісний собор, до складу якого входить велика кількість представників духовенства, чернецтва та мирян. Але найімовірніший кандидат уже відомий. Ще у 2017 році через проблеми зі здоров'ям Ілія II призначив своїм місцезблестителем митрополита Шію, який викликає чимало побоювань у проєвропейської частини суспільства через його біографію та зв'язки.

Шію Муджірі здобув освіту в Росії, закінчивши Православний Свято-Тихонівський гуманітарний університет, і тривалий час служив у Москві. Його вважають радикальним консерватором і прихильником зближення з РПЦ. На відміну від дипломатичного Ілії II, Шію схильний до різкої антизахідної риторики і часто підкреслює деструктивність «ліберальних ідеологій» для грузинської держави.

Якщо Ілія II був постаттю, здатною підтримувати рівновагу між найрізноманітнішими групами, то у Шію немає такого символічного капіталу — принаймні поки що. Звідси й походять побоювання, що за його керівництва церква ризикує втратити свою об'єднуючу роль і може стати більш ідеологізованою та залученою до політичних

конфліктів.

Особливу увагу привертає багаторічна дружба митрополита Шіо з Леваном Васадзе — бізнесменом з ультраконсервативними поглядами та зв'язками у російських політичних колах. Разом вони брали участь у роботі «Фонду демографічного відродження», який просував заборонні заходи у сфері абортів та сімейного права.

Такий зв'язок лише посилює побоювання, що за нового патріарха ГПЦ може перетворитися на інструмент ультраправої політики. Не дивно, що саме Шіо вважається фаворитом правлячої партії «Грузинська мрія», де в ньому бачать «передбачувану» та «зрозумілу» для влади фігуру.

Втім, більш прогресивних альтернатив у Шіо не спостерігається. Найпомітніший його конкурент зараз — це митрополит Йові. Він схильний до антиурядової риторики, але критикує владу з ще більш правих позицій, знаходячи відгук у найбільш консервативних верств населення та рядового духовенства.

У будь-якому разі, хто б не став новим патріархом, у його руках опиниться інструмент, що має величезний вплив у Грузії. Але тепер на чолі цієї «держави в державі» більше не буде особи, яка забезпечувала церкві майже повну довіру суспільства.

—
Башир Кітачаєв, опубліковано у виданні [Carnegie Politika](#)

Читайте також:

- **Грузинський поворот від воріт Європи**
- **Проросійські дії влади поставили Грузію на поріг революції**
- **Президентка Грузії назвала причини відмови правлячої партії від від зближення із Заходом**
- **В Грузії правляча партія рекламує себе плакатами зруйнованих Росією українських міст**
- **Грузія програла черговий раунд протистояння Росії. Урок повоєнній Україні**
- **«Грузинская мечта» может стать трагедией Грузии**
- **Чому народ в Грузії підтримує Україну, а влада - ні**
- **РФ розігрує «абхазький сценарій» для окупованих територій Сходу України?**
- **Донбасс и Абхазия: параллели и отличия**
- **Суд в Гааге начал расследование военных преступлений в Грузии в 2008 году**
- **Як Тбілісі знищує стратегічне партнерство з Києвом**
- **Уроки для України: чому Грузія здається Путіну і які неочевидні зараз проблеми постануть перед нами після війни**

Share 0

Читайте «Аргумент» в [Facebook](#) и [Twitter](#)

Если вы заметили ошибку, выделите ее мышкой и нажмите **Ctrl+Enter**.

Коментарі

||

| **НОВИНИ ПАРТНЕРІВ**

РЕКЛАМА

ВІДЕО

Про що не можна було жартувати в СРСР

HEAVY SHOT, VAMPIRE, NEMESIS: як «Баба Яга» б'є ок*пантів

Воюєш? Плати більше! 50к за оренду і космічні комісії: як виглядає ринок житла на фронті?

[Головна](#) [Про сайт](#) [Опитування](#)

© 2011 «АРГУМЕНТ»

Републікація матеріалів: для інтернет-видань обов'язковим є пряме гіперпосилання, для друкованих видань - за запитом через електронну пошту. **Посилання або гіперпосилання повинні бути розташовані при використанні тексту - на початку використовуваної інформації, при використанні графічної інформації - безпосередньо під об'єктом запозичення.** При републікації в електронних виданнях у кожному разі використання вставляти гіперпосилання на головну сторінку сайту argumentua.com та на сторінку розміщення відповідного матеріалу. За будь-якого використання матеріалів не допускається зміна оригінального тексту. Скорочення або перекомпошування частин матеріалу допускається, але тільки в тій мірі, якою це не призводить до спотворення його сенсу.

Редакція не несе відповідальності за достовірність рекламних оголошень, розміщених на сайті, а також за вміст веб-сайтів, на які дано гіперпосилання.

Контакт: uargumentum@gmail.com